TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2026. gada 16. jūlijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība – LESD 325. panta 1. punkts – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības – LES 19. panta 1. punkta otrā daļa – Grāmatvedības pārbaudē balstīts process – Dalībvalsts teritorijas daļas neatkarības iegūšanas centieni – Valsts amnestijas likums, kurš attiecas uz darbībām, kas rada atbildību valsts līdzekļu pārvaldības jomā – Atbrīvošana no atbildības ne vēlāk kā divu mēnešu laikā, neizvērtējot attaisnojošos pamatus un pierādījumus un neuzklausot visus procesa dalībniekus – Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmā daļa – Pamatlietas apturēšana, ko veic valsts tiesa, kura iesniedz Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu

Lietā C-523/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta, Spānija) iesniegusi ar 2024. gada 29. jūlija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 30. jūlijā, tiesvedībā

***Sociedad Civil Catalana, Asociación Cívica y Cultural* (*SCC*),**

Ministerio Fiscal

pret

RAS,

AAT,

IGA,

ARMG,

ANMG,

NMF,

ARM,

LBC u.c.,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

JTN,

JNB,

TPR,

OJV u.c.,

MAB,

JMSI,

LPG,

CPO,

CPC,

ACO,

AMC,

ACJ,

FGS,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), palātu priekšsēdētāji F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurgs [*C. Lycourgos*], M. Kondinanci [*M. Condinanzi*] un F. Šalīns [*F. Schalin*], tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*], J. Regans [*E. Regan*], N. Pisarra [*N. Piçarra*], A. Kumins [*A. Kumin*], M. Gavalecs [*M. Gavalec*], S. Žervazonī [*S. Gervasoni*], N. Fengers [*N. Fenger*] un R. Frendo [*R. Frendo*],

ģenerāladvokāts: D. Špīlmans [*D. Spielmann*],

sekretāre L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2025. gada 15. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Sociedad Civil Catalana* un *Asociación Cívica y Cultural* (*SCC*) vārdā – *J. R. Chapapría García de Otazo* un *M. de Diego Martínez, abogados*,

– *Ministerio Fiscal* vārdā – *M. Martín-Granizo Santamaría, fiscal*,

– RAS, AAT, IGA, ARMG, ANMG, NMF un ARM vārdā – *E. Centeno Ruiz, procurador*, un *F. Homs Molist, abogado*,

– LBC u.c., kā arī JTN vārdā – *E. Centeno Ruiz*, *procurador*, un *M. Barnola Sarri*, *abogada*,

– OJV u.c. vārdā – *R. Blanco*, *procurador*, un *M. Marsal Ferret*, *abogado*,

– MAB vārdā – *J. Cabré Trias*, *abogado*,

– JMSI vārdā – *I. Elbal Sánchez*, *abogada*,

– LPG, CPC un ACO vārdā – *G. Boyé Tuset*, *abogado*,

– AMC vārdā – *J. Tornos Mas*, *abogado*,

– ACJ vārdā – *M. Campa Escudero* un *C. Monguilod Agustí*, *abogados*,

– Spānijas valdības vārdā – *A. Gavela Llopis*, pārstāve,

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Valero*, *C. Urraca Caviedes* un *M. Wasmeier*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 13. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt, pirmkārt, Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV 1995, L 312, 1. lpp.), otrkārt, LESD 267. un 325. pantu, kā arī LES 2. pantu, 4. panta 3. punktu un 19. panta 1. punkta otro daļu, treškārt, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmo daļu, ceturtkārt, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk – Harta) 20., 21. un 47. pantu, piektkārt, tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principus, kā arī, sestkārt, 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – ECPAK) 6. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesu saistībā ar to personu atbildību, kuras ir atbildīgas par publisko līdzekļu pārvaldību (turpmāk – konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas process); *Sociedad Civil Catalana*, *Asociación Cívica y Cultural* (*SCC*) un *Ministerio Fiscal* (prokuratūra, Spānija) to ir uzsākušas pret 35 bijušajiem *Generalitat de Cataluña* (Katalonijas valdība, Spānija; turpmāk – *Generalitat*) locekļiem RAS, AAT, IGA, ARMG, ANMG, NMF, ARM, LBC u.c., JTN, JNB, TPR, OJV u.c., MAB, JMSI, LPG, CPO, CPC, ACO, AMC, ACJ un FGS par to, kā tie laikposmā no 2011. līdz 2017. gadam pārvaldīja publiskos līdzekļus Katalonijas neatkarības kustības kontekstā.

Tiesiskais regulējums

Savienības tiesības

Līgums par Eiropas Savienību

3 LES 2. pantā noteikts:

"Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība."

4 LES 4. panta 3. punktā paredzēts:

"Saskaņā ar lojālas sadarbības principu Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, ko nosaka Līgumos.

Dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem.

Dalībvalstis sekmē Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu."

5 LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības."

Līgums par Eiropas Savienības darbību

6 Atbilstoši LESD 267. pantam:

"Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:

a) Līgumu interpretāciju,

b) Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju.

Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu.

[..]"

7 LESD 325. pantā paredzēts:

"1. Savienība un dalībvalstis apkaro krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses, saskaņā ar šo pantu veicot pasākumus, kuriem jāattur no šādas rīcības, kā arī jānodrošina efektīva aizsardzība dalībvalstīs, kā arī Savienības iestādēs un struktūrās.

[..]”

Harta

8 Hartas VI sadaļā “Tiesiskums” tostarp iekļauts 47. pants “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu”, kurā noteikts:

“Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. [..]

[..]”

Eiropas Savienības Tiesas statūti

9 Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmo daļu:

“Gadījumos, uz kuriem attiecas [LESD] 267. pants, attiecīgā dalībvalsts tiesa dara zināmu Tiesai savu lēmumu apturēt lietas izskatīšanu un nodot lietu Tiesai. Tiesas sekretārs šo lēmumu pēc tam paziņo pusēm, dalībvalstīm, Eiropas Parlamentam, [Eiropas Savienības] Padomei, [Eiropas] Komisijai un Eiropas Centrālajai bankai, kā arī Savienības iestādei, struktūrai, birojam vai aģentūrai, kas pieņēmusi aktu, kura spēkā esamība vai interpretācija tiek apstrīdēta.”

Regula Nr. 2988/95

10 Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punktā noteikts:

““Pārkāpums” nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus.”

Spānijas tiesības

Konstitūcija

11 *Constitución española* (Spānijas Konstitūcija; turpmāk – Konstitūcija) 136. pantā noteikts:

“1. *Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] ir augstākā iestāde, kas ir atbildīga par valsts, kā arī publiskā sektora līdzekļu un saimnieciskās pārvaldības revīziju.

Tā ir tieši pakļauta *Cortes Generales* [(Spānijas parlaments)] un pilda tai noteiktos pienākumus saistībā ar valsts līdzekļu pārbaudi un uzraudzību, ko tai deleģējis parlaments.

2. Valsts un publiskā sektora līdzekļu izlietojumu uzrauga un pārbauda *Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)].

[..]

3. *Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] locekļiem ir tāda pati neatkarība un neatceļamība, un tie ir pakļauti tādām pašām darbu savienošanas aizlieguma prasībām kā tiesneši.

4. Atsevišķs konstitutīvs likums nosaka *Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] sastāvu, organizāciju un funkcijas."

LOTCU

12 1982. gada 12. maija *Ley Orgánica 2/1982 del Tribunal de Cuentas* (Konstitutīvais likums 2/1982 par Revīzijas palātu; 1982. gada 21. maija *BOE* Nr. 121, 13290. lpp.; turpmāk – *LOTCU*) 5. pantā noteikts, ka "*Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] funkcijas veic pilnīgi neatkarīgi un ievērojot tiesību sistēmu".

13 *LOTCU* 15. pantā paredzēts:

"1. Grāmatvedības pārbaude attiecībā uz valsts līdzekļiem, kas piekritīga *Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)], tiek īstenota attiecībā uz pārskatiem, ko sniedz personas, kuras iekasē, kontrolē, pārvalda, glabā, lieto vai izmanto valsts īpašumu, līdzekļus vai mantu.

2. Grāmatvedības pārbaude attiecībā uz valsts līdzekļiem aptver valsts līdzekļus vai mantu, kā arī papildu pienākumus, kas noteikti, lai nodrošinātu to pārvaldību."

14 *LOTCU* 30. panta 2. punkts piemērojamajā redakcijā formulēts šādi:

"*Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] revidenti ir neatkarīgi un neatceļami."

15 Saskaņā ar *LOTCU* 33. panta 1. punktu:

"*Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] locekļiem ir piemērojami tie paši darbnespējas, nesavienojamības un aizliegumu iemesli kā tie, kas attiecībā uz tiesnešiem noteikti *Ley orgánica del Poder Judicial* [(Konstitutīvais likums par tiesu varu)]."

16 *LOTCU* 36. pants noteic:

"*Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] priekšsēdētāju un revidentus var atbrīvot no amata tikai sakarā ar pilnvaru termiņa beigām, Spānijas parlamenta pieņemtu demisiju, darbnespēju, nesavienojamību vai amata pienākumu būtisku neizpildi."

LFTCU

17 1988. gada 5. aprīļa *Ley 7/1988 de Funcionamiento del Tribunal de Cuentas* (Likums 7/1988 par Revīzijas palātas darbību; 1988. gada 7. aprīļa *BOE* Nr. 84, 10459. lpp.; turpmāk – *LFTCU*) 24. pantā noteikts:

"*Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] locekļi savus pienākumus pilda saskaņā ar objektivitātes un cieņas principiem, kas raksturīgi viņu amatam, nodrošina viņiem uzticēto lietu rūpīgu un efektīvu izskatīšanu, piedalās visās plenārsēdēs un to komiteju sanāksmēs, uz kurām viņi ir uzaicināti, un pret viņiem nevar uzsākt tiesvedību par viedokli, kas pausts, pildot savus pienākumus.

Priekšsēdētājam un locekļiem ir pienākums atteikties no lietu izskatīšanas, ja tās attiecas uz struktūrām, kuru vadībā, konsultēšanā vai pārvaldībā viņi ir piedalījušies vai ar kurām viņiem pašiem vai viņu ģimenes locekļiem līdz otrajai radniecības vai svainības pakāpei ir bijusi jebkāda saistība."

18 Saskaņā ar *LFTCU* 60. pantu:

"1. Revīzijas palāta lemj pušu izvirzīto prasījumu un argumentu robežās.

2. Tomēr, ja lēmuma pieņemšanas brīdī šīs tiesu iestādes struktūra uzskata, ka lietas dalībnieki, iespējams, nav pienācīgi izvērtējuši tai iesniegto jautājumu tādēļ, ka citi iemesli var pamatot vai neļaut celt prasību sakarā ar atbildību publisko līdzekļu pārvaldības jomā, tā ieinteresētās puses par to informē ar rīkojumu, kurā, brīdinot, ka tas neskar galīgo lēmumu, tā izklāsta savu viedokli un piešķir minētajām pusēm kopīgu termiņu, kas nepārsniedz desmit dienas, lai formulētu argumentus, un vajadzības gadījumā aptur lēmuma pieņemšanas termiņu."

LOA

19 2024. gada 10. jūnija *Ley Orgánica 1/2024 de amnistía para la normalización institucional, política y social en Cataluña* (Konstitutīvais likums 1/2024 par amnestiju, lai veicinātu institucionālo, politisko un sociālo normalizāciju Katalonijā; 2024. gada 11. jūnija *BOE* Nr. 141, 67764. lpp.; turpmāk – *LOA*) preambula noteic:

"I

[..]

No Eiropas Savienības tiesību viedokļa amnestijas institūts ir pilnībā atzīts. [..]

Līdz ar to Eiropas Savienības Tiesa [2021. gada 29. aprīļa spriedumā X (Eiropas apcietināšanas orderis – *Ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339)] ne vien atzīst amnestijas pastāvēšanas iespēju, bet arī paredz, ka tās mērķis ir panākt, lai nodarījumi, uz kuriem tā attiecas, zaudētu to noziedzīgo raksturu un tālab noziedzīgais nodarījums vairs nevarētu izraisīt krimināltvajāšanu un, ja sods jau ir piespriests, tā izpilde ir jāpārtrauc, un tas principā nozīmē, ka piespriesto sodu vairs nevar izpildīt. Nesenākā pagātnē [spriedums, 2021. gada 16. decembris, AB u.c. (Amnestijas atcelšana) (C-203/20, EU:C:2021:1016)] Tiesa ir noteikusi iespēju izbeigt kriminālprocesus un pārtraukt sodu izpildi, pamatojoties uz tiesu nolēmumiem, kas pieņemti, balstoties uz amnestiju, kura izriet no likumdošanas procesa.

Tāpat Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi amnestijas spēkā esību un politisko lietderību, kā ierobežojumu nosakot smagus cilvēktiesību pārkāpumus, pamatojoties uz to, ka runa ir par tādiem nodarījumiem, kurus nevar izslēgt no valstu pienākuma veikt krimināltvajāšanu un sodīt par tiem (it īpaši [ECT spriedums, 2014. gada 27. maijs, *Marguš* pret Horvātiju, CE:ECHR:2014:0527JUD000445510]).

Savukārt gan Eiropas Padome, gan Eiropas komisija "Demokrātija caur tiesībām" (tā sauktā "Venēcijas komisija") ir precizējušas tādu pasākumu kā amnestija spēkā esību un to saderību ar tiesu nolēmumiem gan Ieteikumā CM/Rec(2010) 12, gan Atzinumā Nr. 710/2012 (CDL-AD(2013)009), kurš pieņemts 2013. gada 8. un 9. marta plenārsēdē.

[..]

V

[..]

Otrkārt, tāda izņēmuma likuma raksturam, ar kuru vispārējās interesēs no spēkā esošo tiesību normu piemērošanas tiek izslēgti notikumi, kas norisinājušies īpašā kontekstā, ir jābūt tādām sekām, ka tiesas, kurās šā likuma pieņemšanas brīdī ir celta prasība, kas uz to attiecas, nekavējoties atceļ noteiktos tiesības ierobežojošus pasākumus, pat tad, ja šī tiesvedība, iespējams, tiktu apturēta. Tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumam vienmēr ir jāatbilst [ECPAK], [Hartā] un [Konstitūcijā] noteiktajām prasībām, lai nodrošinātu, ka tiesību un brīvību ierobežojumi ir balstīti uz stabilu juridisko pamatu.

Tas atbilst kārtībai, kas noteikta attiecībā uz Konstitūcijas 163. pantā paredzēto prioritāro konstitucionalitātes jautājumu un [LESD] 267. pantā paredzēto prejudiciālo nolēmumu. Turklāt jāatgādina, ka šajos noteikumos reglamentēto mehānismu iespējamā īstenošana neietekmē likumu spēkā esību vai efektivitāti.

[..]

Visbeidzot, šā likuma mērķis ir nodrošināt tiesisko drošību, likumības principa ievērošanu un tiesisko regulējumu objektīvai pamattiesību aizsardzībai, ņemot vērā ieteikumus, ko sniegusi Venēcijas komisija, kura 2013. gada atzinumā uzsvēra, cik svarīgi, piemērojot amnestiju, ir saglabāt skaidru nošķirumu starp likumdevēju varu un tiesu varu, nodrošinot tiesu autonomijas un demokrātijas principu ievērošanu.

VI

[..]

Saskaņā ar to, ko [Venēcijas komisija] norādījusi 2013. gada 11. marta atzinumā, kurš pieņemts tās 94. plenārsēdē, šī pieeja, kas turklāt ir abstrakta, jo tā nekādā gadījumā nenozīmē tādu faktu esības izvērtējumu, uz kuriem var attiekties katrs no šiem izņēmumiem, ir obligāti nepieciešama. Tādējādi likumdevējai varai jānosaka kritēriji, lai varētu piemērot amnestiju, un tiesu varai jāidentificē konkrētas personas, kas ietilpst likumdevēja noteiktajā tvērumā.

[..]

Atbilstoši Venēcijas komisijas pamatnostādnēm darbības, par kurām var piemērot amnestiju, ir precīzi un detalizēti definētas, lai nodrošinātu tiesisko drošību un vienlīdzību likuma priekšā. Šim precizējumam ir izšķiroša nozīme it īpaši tad, ja runa ir par valsts līdzekļu nelikumīgu piesavināšanos, un tas ļauj skaidri nošķirt darbības, uz kurām var tikt attiecināta amnestija, no korupcijas darbībām, kurām šāds pasākums nav piemērojams.

[..]”

20 *LOA* 1. pantā “Objektīvais tvērums” noteikts:

“1. Amnestiju piemēro darbībām, par kurām iestājas kriminālatbildība, administratīvā atbildība vai atbildība par valsts līdzekļu pārvaldību un kuras veiktas saistībā ar Katalonijā 2014. gada 9. novembrī un 2017. gada 1. oktobrī notikušajiems referendumiem, par to sagatavošanas

darbībām vai sekām, ciktāl tās veiktas laikposmā no 2011. gada 1. novembra līdz 2023. gada 13. novembrim, kā arī par šādām darbībām, kas veiktas minētajā laikposmā tā sauktā Katalonijas neatkarības procesa kontekstā, pat ja tās nav saistītas ar iepriekš minētajiem referendumiem vai veiktas pēc tiem:

a) Darbības, kas veiktas, lai pieprasītu, veicinātu vai panāktu Katalonijas atdalīšanos vai neatkarību, kā arī darbības, kas veicinājušas šo mērķu sasniegšanu.

   [..]

   Šajā gadījumā ietilpst arī darbības, kas veiktas personīgi vai institucionāli, lai informētu par neatkarības projektu, vāktu informāciju un iegūtu zināšanas par līdzīgu pieredzi vai liktu citām valsts vai privātām struktūrām sniegt atbalstu Katalonijas neatkarības iegūšanai.

   Tāpat ir iekļautas tādas darbības, kuras tieši vai netieši ir saistītas ar tā saukto Katalonijas neatkarības procesu vai šā neatkarības procesa organizētājiem un kuras veicis ikviens, kas acīmredzami vai pierādāmi sniedzis palīdzību, sadarbojies, jebkādi konsultējis, pārstāvējis, aizsargājis vai sniedzis drošību šā punkta pirmajā daļā minēto darbību veicējiem vai vācis informāciju šajā nolūkā.

b) Darbības, kas veiktas, lai sasauktu, veicinātu vai panāktu, ka personas, kurām nebija kompetences, rīko referendumus Katalonijā 2014. gada 9. novembrī un 2017. gada 1. oktobrī vai referendumus, kuru sasaukšana vai rīkošana ir atzīta par nelikumīgu, kā arī darbības, kas veicinājušas šo referendumu īstenošanu.

   [..]

c) Jebkāda veida atteikšanās pakļauties, sabiedriskās kārtības traucēšana, uzbrukumi varai, valsts amatpersonām un darbiniekiem vai nemieru organizēšana, lai varētu rīkot šā punkta b) apakšpunktā minētos referendumus, vai to sekas, kā arī jebkuras citas darbības, kas veiktas ar tādu pašu nodomu un kvalificētas par noziedzīgiem nodarījumiem.

Jebkurā gadījumā tiek uzskatīts, ka tās ietver [..] jebkuru citu darbību, kas saistīta ar tiesību aktu, noteikumu vai lēmumu pieņemšanu vai īstenošanu, ko veic valsts iestādes vai amatpersonas ar mērķi atļaut, atbalstīt vai veicināt šā punkta b) apakšpunktā minēto referendumu rīkošanu.

[..]

2. Darbībām, par kurām iestājas krimināltatbildība, administratīvā atbildība vai atbildība par valsts līdzekļu pārvaldību un kurām piemērota amnestija saskaņā ar šī panta 1. punktu, amnestija tiek piemērota neatkarīgi no to izpildes stadijas, tostarp sagatavošanas darbības, un neatkarīgi no tā, vai attiecīgā persona ir darbības izdarītājs vai dalībnieks.

[..]"

21 *LOA* 2. panta "Izslēgšana" e) punktā paredzēts:

"Katrā ziņā 1. pantā paredzētā amnestija netiek piemērota par šādām darbībām:

[..]

e) Par darbībām, kas kvalificētas par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuri apdraud Eiropas Savienības finanšu intereses."

22 Atbilstoši *LOA* 3. pantam:

"Saskaņā ar šo likumu pasludinātā amnestija izraisa krimināl atbildības, administratīvās atbildības vai atbildības publisko līdzekļu pārvaldības jomā izbeigšanos atbilstoši šajā sadaļā paredzētajiem nosacījumiem."

23 *LOA* 8. panta "Ietekme uz civiltiesisko atbildību un valsts līdzekļu pārvaldības jomā" 3. punktā noteikts:

"[..] paredzētie aizsardzības pasākumi, kas noteikti izmeklēšanas stadijā vai tiesvedībā pirmajā instancē, tiek atcelti."

24 Saskaņā ar *LOA* 10. pantu "Piemērošana prioritārā un steidzamības kārtā":

"Amnestiju visās lietās piemēro šajā likumā noteiktās tiesu, administratīvās vai finanšu iestādes, kas prioritārā un steidzamības kārtā pieņem atbilstošos lēmumus saskaņā ar šo likumu, neatkarīgi no administratīvā procesa, tiesvedības vai procesa valsts līdzekļu pārvaldību jomā stadijas.

Lēmumus pieņem ne vēlāk kā divu mēnešu laikā, neskarot turpmākas prasības, kam nav apturoša spēka."

25 *LOA* 13. panta "Process saistībā ar atbildību valsts līdzekļu pārvaldības joma" 3. punktā noteikts:

"Ja *Tribunal de Cuentas* [(Revīzijas palāta)] pirmajā instancē vai apelācijas instancē noris process saistībā ar atbildību par valsts līdzekļu pārvaldību, šīs palātas kompetentās iestādes pēc prokuratūras un to valsts iestāžu uzklausīšanas, kuras cietušas valsts līdzekļu zudumu, kas saistīts ar amnestētajiem nodarījumiem, pieņem lēmumu, ar kuru fiziskās vai juridiskās personas, kas sauktas pie atbildības, atbrīvo no atbildības par valsts līdzekļu pārvaldību, ja vien pret to neiebilst cietušās valsts iestādes."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

26 Attiecīgi 2022. gada 17. februārī un 2022. gada 13. aprīlī *SCC* un prokuratūra *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta), kas ir iesniedzējtiesa, iesniedza pieteikumus, lūdzot konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā atzīt, ka *Generalitat* publiskajiem līdzekļiem nodarīts kaitējums un ka atbildētājas pamatlietā par to ir tieši saucamas pie atbildības par publisko līdzekļu nepienācīgu pārvaldību. *SCC* un prokuratūra šajā ziņā lūdz piespriest atbildētājām pamatlietā atmaksāt *Generalitat* valsts kasei konkrētas summas, kas minētas to pieteikumos un kas noteiktas atkarībā no viņu dalības tai nodarīto zaudējumu radīšanā.

27 *SCC* un prokuratūra šo kaitējumu novērtēja attiecīgi 5 309 807,02 EUR un 3 429 342,43 EUR apmērā.

28 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *SCC* un prokuratūra uzskata, ka šis kaitējums radies noteiktu izdevumu dēļ, kurus var iedalīt divās kategorijās, proti, pirmkārt, izdevumi, kas radušies, 2017. gada 1. oktobrī rīkojot prettiesisku referendumu par Katalonijas neatkarību, un, otrkārt, izdevumi, kas radušies, lai attīstītu *Generalitat* "ārējo darbību" laikposmā no 2011. līdz 2017. gadam, proti, lai veicinātu Katalonijas neatkarību starptautiskā līmenī šajā laikposmā.

29 Precīzāk, šie referenduma rīkošanai nepieciešamie izdevumi būtībā ietver šādas pozīcijas: pirmkārt, tās programmatūras un lietojumprogrammu iegādes izmaksas, kas ļauj koordinēt brīvprātīgo līdzdalību referenduma organizēšanā; otrkārt, reklāmas izmaksas; treškārt, ārvalstīs dzīvojošo vēlētāju reģistra izveides izmaksas; ceturtkārt, plakātu izvietošanas izmaksas; piektkārt, referenduma rīkošanai nepieciešamo materiālu iegādes izmaksas (balsošanas biļeteni, skaitīšana, vēlēšanu iecirkņu locekļu uzaicināšana); sestkārt, valsts telpu referenduma rīkošanai izmantošanas izmaksas; septītkārt, *Generalitat* tēla veidošanas kampaņu ārvalstīs izmaksas; astotkārt, izmaksas, kas saistītas ar Eiropas Parlamenta deputātu uzaicināšanu apmeklēt Kataloniju pirms referenduma, un, devītkārt, starptautisko ekspertu un novērotāju piesaistīšanas izmaksas.

30 Savukārt izdevumi, kas radušies, lai attīstītu *Generalitat* "ārējo darbību" laikposmā no 2011. līdz 2017. gadam, būtībā ietver šādas pozīcijas, proti, pirmkārt, izdevumus, kas radušies *Secretaría d'Acció Exterior i Unió Europea* (*Generalitat* Ārējās darbības un Eiropas Savienības sekretariāts, Spānija), pasūtot ziņojumus par starptautiskajiem līgumiem, kuros Spānijas Karaliste ir līgumslēdzēja puse, otrkārt, izdevumus, kas radušies dažādām *Generalitat* delegācijām ārvalstīs, un, treškārt, izdevumus, kas radušies *Consejo de Diplomacia Pública de Cataluña* (Katalonijas Valsts diplomātijas padome, Spānija), lai veicinātu neatkarības iegūšanas procesu.

31 Konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesa izmeklēšanas posmā tika veikti pagaidu pasākumi, proti, 4 146 274,97 EUR drošības naudas iemaksa saistībā ar atbildību par nodarījumu, kas attiecas uz izdevumiem, kuri radušies saistībā ar nelikumīgā referenduma norisi, kā arī 5 422 411,10 EUR bankas garantijas izsniegšana saistībā ar atbildību par nodarījumu, kas attiecas uz izdevumiem, kuri radušies, attīstot *Generalitat* "ārējo darbību".

32 Ar 2024. gada 29. maija procesuālo rīkojumu iesniedzējtiesa paziņoja, ka lietas izskatīšana ir pabeigta un lieta ir nodota apspriedei.

33 2024. gada 11. jūnijā stājās spēkā *LOA*, kura 3. pantā paredzēts, ka saskaņā ar to pasludinātā amnestija izraisa krimināllatbildības, administratīvās atbildības vai atbildības publisko līdzekļu pārvaldības jomā izbeigšanos saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem.

34 Iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir jāpārbauda, vai attiecībā uz pamatlietas faktiem ir izpildīti *LOA* paredzētie nosacījumi. Šai tiesu iestādei tomēr ir šaubas par šā likuma saderību ar Savienības tiesībām.

35 Pirmkārt, tā norāda, ka "darbību, kas kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums, kurš apdraud Savienības finanšu intereses", izslēgšana no *LOA* piemērošanas jomas saskaņā ar tās 2. panta e) punktu nozīmē, ka amnestija var attiekties uz darbībām, kuras nav noziedzīgs nodarījums, bet kuras ietekmē Savienības finanšu intereses, piemēram, darbības, kas rada atbildību publisko līdzekļu pārvaldības jomā un kas reglamentētas *LOA* 1. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā, lasot to kopsakarā citastarp ar 1. panta 2. punktu. Šāda amnestija varētu būt nesaderīga ar Tiesas sniegto jēdziena "Savienības finanšu interešu aizsardzība" plašo interpretāciju.

36 Iesniedzējtiesa piebilst, ka ar *LOA* 1. panta 1. punkta a)–c) apakšpunkta noteikumiem, lasot tos kopsakarā citastarp ar 1. panta 2. punktu un 2. panta e) punktu, var tikt pārkāpts arī LES 4. panta 3. punktā nostiprinātais lojālas sadarbības princips, jo tie varētu izraisīt atbrīvošanu no atbildības un tātad imunitāti publisko līdzekļu pārvaldības jomā, kas izriet no *Generalitat* veiktas nelikumīgas publiskā īpašuma pārvaldības. Tā kā viens no Savienības tiesību galvenajiem mērķiem ir novērst nesodāmību krāpšanas un korupcijas jomā, šai tiesai ir grūtības saskaņot šā mērķa efektivitāti ar attiecīgajām *LOA* tiesību normām.

37 Otrkārt, *LOA* 10. pantā esot noteikta prioritāra un saīsināta procedūra ar obligātu divu mēnešu termiņu lēmuma pieņemšanai, un par lēmumu var iesniegt vienīgi tādu pārsūdzību, kurai nav apturošas iedarbības. Minētā tiesa uzskata, ka ar šādu tiesību normu varētu būt pārkāpts Hartas 47. pants, jo šis termiņš ne vienmēr ļaujot veikt pierādījumu savākšanas pasākumus, lai noteiktu, vai ir izpildīti *LOA* paredzētie nosacījumi.

38 Treškārt, *LOA* 13. panta 3. punktā *in fine* ir paredzēts, ka galīgais lēmums par atbrīvošanas no grāmatvedības pārbaudes rezultātā iestājušās atbildības ir atkarīgs tikai no tā, vai skartās publiskā sektora struktūras nav iebildušas, tomēr nav paredzēts mehānisms gadījumam, ja puses, kas ir uzsākušas procesu, lai atgūtu konstatētās nepamatotās izmaksas, izsaka iebildumus. Šī pati tiesa jautā, vai šis noteikums ir saderīgs ar efektīvas un preventīvas cīņas pret krāpšanu un jebkādām citām nelikumīgām darbībām, kas apdraud Savienības finanšu intereses, principu.

39 Ceturtkārt, ar *LOA* 1. panta 1. punkta a)–c) apakšpunkta noteikumiem, lasot tos kopsakarā ar 1. panta 2.–4. punktu un 2. panta e) punktu, var tikt pārkāpti tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi minētā likuma piemērošanas jomas neskaidrā rakstura dēļ.

40 Piektkārt, tiesiskās drošības principa neievērošana varētu izraisīt Hartas 20. un 21. pantā, kā arī LES 2. pantā noteikto vienlīdzības principa un diskriminācijas aizlieguma principa neievērošanu.

41 Sestkārt, iesniedzējtiesa šaubās, vai *LOA* 8. panta 3. punkts, atbilstoši kuram aizsardzības pasākumi, kas valsts tiesībās paredzēti, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, obligāti jāatceļ, ir saderīgs ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu un efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu.

42 Septītkārt, šā likuma 13. panta 3. punkts, kurā paredzēts atbrīvojums no atbildības publisko līdzekļu jomā tiesvedībā pirmajā instancē, neuzklausot visus lietas dalībniekus, varētu radīt visu lietas dalībnieku tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kā arī iesniedzējtiesas tiesas funkciju izpildes ierobežojumu.

43 Astotkārt, iesniedzējtiesa šaubās, vai *LOA* 8. panta 3. punkta, 10. panta un 13. panta 3. punkta noteikumi kopsakarā ar šā likuma preambulu neapdraud LESD 267. pantā un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmajā daļā paredzētā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu efektivitāti.

44 Šādos apstākļos *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

> "1) Vai [Regula Nr. 2988/95], LESD 325. pants ("krāpšanas un citādas nelikumīgas rīcības, kas apdraud Savienības finanšu intereses, efektīvas un preventīvas apkarošanas princips") un LES 4. panta 3. punkts (lojālas sadarbības princips) jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj atbrīvošanu no atbildības par valsts līdzekļu pārvaldību, kā tas noteikts [*LOA*] 1. panta 1. punkta a)[–]c) apakšpunktā, 2.[–]4. punktā un 2. panta e) punktā, jo šajā konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā meklētā atbildība par valsts līdzekļu pārvaldību nozīmē, ka darbības "apdraud Savienības finanšu intereses" gan tad, i) ja Tiesa jēdzienu "Savienības finanšu interešu aizsardzība" interpretētu "šauri" (tas attiektos tikai uz nelikumīgām pārvaldības darbībām, kuras veiktas, izmantojot Savienības līdzekļus), gan tad, ii) ja Tiesa šo jēdzienu interpretētu "plaši" (tas attiektos arī uz nelikumīgām pārvaldības darbībām, kuras veiktas, izmantojot dalībvalsts publiskos līdzekļus, ja šīs darbības rada faktisku vai iespējamu kaitējumu Savienības budžetam)?

2) Gadījumā, ja Tiesa jēdzienu "Savienības finanšu interešu aizsardzība" interpretētu "šauri", vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī [Hartas] 47. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj [*LOA*] 10. pantu, jo šajā tiesību normā paredzētais obligātais divu mēnešu termiņš lēmuma pieņemšanai ir pretrunā ikvienas personas tiesībām nodrošināt lietas izskatīšanu "saprātīgā termiņā", kā arī rada "ārēju spiedienu" uz iesniedzējtiesu, ja pirms lēmuma pieņemšanas par [*LOA*] piemērojamību [konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā] būtu jāveic jebkāda veida galīgs pierādījumu savākšanas pasākums saistībā ar to valsts līdzekļu izcelsmes (valsts budžets vai Savienības budžets) vai pielietojuma mērķa (Katalonijas neatkarības veicināšana ārpus Spānijas laikā no 2011. līdz 2017. gadam) noteikšanu, kas izmantoti prasītāju procesuālajos rakstos norādītajiem izdevumiem?

3) Vai LESD 325. pants un Regula Nr. 2988/95 kopsakarā ar Hartas 47. pantu un [ECPAK] 6. pantu jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj [*LOA*] 13. panta 3. punkta *in fine* noteikumus, ņemot vērā, ka šajā tiesību normā nav paredzēts nekāds mehānisms (process, risinājums utt.) gadījumam, ja lietas dalībnieki, kas cēluši prasību publisko līdzekļu pārvaldības jomā (proti, [konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā] – *SCC* un prokuratūra), varētu iebilst pret atbrīvošanu no atbildības par valsts līdzekļu pārvaldību tiesvedībā pirmajā instancē, bet ir tikai prasīts, lai pret to nebūtu iebildušas cietušās valsts iestādes (šajā gadījumā – [*Generalitat*], kas pat neiesaistījās tiesvedībā par valsts līdzekļu pārvaldību un tāpēc tika uzskatīta par atteikušos no dalības tajā)?

4) Vai tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības principi kopsakarā ar LESD 325. pantu un Regulu Nr. 2988/95 jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj [*LOA*] 1. panta 1. punkta a)[–]c) apakšpunkta noteikumus kopsakarā ar šā paša panta 2.[–]4. punktu, jo nav skaidri un precīzi noteikts šā likuma objektīvais, subjektīvais un laika tvērums un tādējādi var rasties situācija, ka iesniedzējtiesa [konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā] varētu paziņot par tādu atbrīvošanu no atbildības par valsts līdzekļu pārvaldību, kas izriet no darbībām, kuras apdraud Savienības finanšu intereses, lai gan šīs darbības faktiski neietilpst minētā likuma tvērumā?

5) Vai Hartas 20. un 21. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj [*LOA*] 1. panta 1. punkta a)[–]c) apakšpunkta kopsakarā ar šā panta 2.[–]4. punktu un šā likuma preambulas noteikumus, jo skaidrības un precizitātes trūkums, nosakot minētā likuma tvērumu, varētu nepamatoti atbrīvot no atbildības par valsts līdzekļu pārvaldību un radīt diskrimināciju un nevienlīdzību pret tām personām, kurām noteikta atbildība par valsts līdzekļu pārvaldību citos procesos sakarā ar konstatētām nepamatotām izmaksām, kas attiecas uz nodarījumiem tajā pašā teritoriālajā zonā (Katalonijas autonomā kopiena) un laikposmā, uz ko attiecas tā paša likuma laika tvērums?

6) Vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Hartas 47. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj [*LOA*] 8. panta 3. punkta noteikumus, kas paredz obligātu, vienpusēju aizsardzības pasākumu atcelšanu, neatstājot tiesu iestādēm rīcības brīvību, atšķirībā no tā, kā tas notiek citos procesos par konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanu, kuros, atsaucoties uz [*LFTCU*], tiek piemēroti vispārējie *Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil* [(Likums 1/2000 par Civilprocesa kodeksu), 2000. gada 7. janvāris (2000. gada 8. janvāra *BOE* Nr. 7, 575. lpp.)] noteikumi par aizsardzības pasākumiem?

7) Vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, Hartas 47. pants un [ECPAK] 6. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj [*LOA*] 13. panta 3. punktā minēto (atbrīvošana no atbildības publisko līdzekļu pārvaldības jomā pirmās instances tiesā), jo šie noteikumi neparedz prasītāja, kas ceļ *actio popularis*, iepriekšēju uzklausīšanu (neraugoties uz to, ka viņam *ex lege* ir tiesības piedalīties tiesvedībā par publisko līdzekļu pārvaldību), kā arī tiesai nav iespējas izskatīt lietas, kurās atbildētājs ir apgalvojis, ka nav piedalījies nodarījumā, par kuru viņš tiek apsūdzēts, ņemot vērā, ka [konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā] valsts *actio popularis* prasītājs ir piedalījies kā līdzprasītājs un ka daži atbildētāji ir apgalvojuši, ka nav bijuši iesaistīti šajā nodarījumā?

8) Vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Hartas 47. pants, it īpaši saistībā ar LESD 267. pantu un [Eiropas Savienības Tiesas statūtu] 23. panta pirmo daļu, jāinterpretē tādējādi, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu apturošais spēks un Tiesas galīgā nolēmuma iedarbība nepieļauj [*LOA*] 8. panta 3. punktu, 10. pantu un 13. panta 3. punktu kopsakarā ar tā preambulu (V sadaļas desmitā un vienpadsmitā daļa), kas nosaka absolūtu šā likuma iedarbīgumu, atņemot lietderīgo iedarbību lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēm un tādējādi pārkāpjot Savienības tiesību pārākuma un tiešās iedarbības principus?"

Par Tiesas kompetenci

45 Rakstveida apsvērumos prokuratūra, kā arī RAS, JTN, ANMG, AAT, NMF, IGA, ARM un ARMG būtībā apgalvoja, ka Savienības tiesības nereglamentē amnestijas, līdz ar to Tiesas kompetencē neesot lemt par iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem.

46 Šajā ziņā jākonstatē, ka, pat ja amnestijas pieņemšana un atcelšana ir dalībvalstu kompetencē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 16. decembris, AB u.c. (Amnestijas atcelšana), C-203/20, EU:C:2021:1016, 40. punkts), tām, īstenojot šo kompetenci, ir jāievēro no Savienības tiesībām izrietošie pienākumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2023. gada 24. jūlijs, *Lin*, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 82. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2025. gada 25. februāris, *Sąd Rejonowy w Białymstoku* un *Adoreikė*, C-146/23 un C-374/23, EU:C:2025:109, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

47 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, prejudiciālie jautājumi ir par to, kā interpretēt Savienības tiesību normas, ar kurām dalībvalstīm ir noteikti pienākumi, proti, pirmkārt, LESD 267. un 325. pantu, kā arī LES 2. pantu, 4. panta 3. punktu un 19. panta 1. punkta otro daļu un, otrkārt, Regulu Nr. 2988/95, lai ļautu iesniedzējtiesai izvērtēt *LOA* atbilstību šīm Savienības tiesību normām.

48 Tādējādi, neskarot lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamības pārbaudi, Tiesas kompetencē principā ir interpretēt minētās tiesību normas saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam.

49 Konkrētāk, attiecībā uz LES 19. pantu atbildētāji pamatlietā un Spānijas valdība tomēr apgalvo, ka jautājumi par 19. pantu neattiecas uz situāciju, kas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

50 Šajā ziņā jāatgādina, ka LES 19. panta, kurā ir konkretizēta LES 2. pantā apstiprinātā tiesiskuma vērtība (spriedumi, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 32. punkts, un 2023. gada 5. jūnijs, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve), C-204/21, EU:C:2023:442, 69. punkts), 1. punkta otrajā daļā noteikts, ka dalībvalstis

nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu indivīdiem to tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības. Tādējādi dalībvalstīm ir jāparedz tiesību aizsardzības līdzekļu un procesuālo līdzekļu sistēma, kas šajās jomās nodrošina efektīvu pārbaudi tiesā (spriedumi, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 34. punkts; 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 32. punkts, kā arī 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:59, 34. punkts).

51 Jāpiebilst, ka LES 19. panta 1. punkta otrā daļa darbojas "jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības", neatkarīgi no situācijas, kādā dalībvalstis šīs tiesības īsteno (spriedumi, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 29. punkts; 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 33. punkts, kā arī 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:59, 35. punkts).

52 Tātad šī tiesību norma ir materiāltiesiski piemērojama visiem valsts tiesnešiem vai tiesām, kas var spriest par jautājumiem, kuri attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju vai piemērošanu un tādējādi ietilpst jomās, uz kurām attiecas šīs tiesības, šīs tiesību normas izpratnē (spriedums, 2025. gada 25. februāris, *Sąd Rejonowy w Białymstoku* un *Adoreikė*, C-146/23 un C-374/23, EU:C:2025:109, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

53 Šajā gadījumā, pirmkārt, kā izriet no šā sprieduma 35. punkta, iesniedzējtiesa uzskata, ka, piemērojot *LOA* noteikumus, var tikt amnestētas darbības, kurām nav noziedzīga nodarījuma rakstura, bet kuras ietekmē Savienības finanšu intereses. Attiecībā uz šo premisu tā vēlas noskaidrot, vai šāda interpretācija ir saderīga ar Tiesas judikatūrā izmantoto Savienības finanšu interešu aizsardzības jēdziena plašo izpratni.

54 Otrkārt, lai, iespējams, piemērotu amnestiju saskaņā ar *LOA* 1. pantu, iesniedzējtiesai saskaņā ar šā likuma 2. panta e) punktu jāpārbauda, vai attiecīgās darbības ir jākvalificē kā noziedzīgi nodarījumi, kas apdraud Savienības finanšu intereses, LESD 325. panta izpratnē.

55 No tā izriet, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) *LOA* noteiktajā procesuālajā ietvarā faktiski var lemt par jautājumiem par LESD 325. panta interpretāciju vai piemērošanu, un tas nozīmē, ka šim procesuālajam ietvaram ir jāatbilst LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai.

56 Tātad jākonstatē, ka šā sprieduma 47. punktā minēto tiesību normu interpretācija ietilpst Tiesas kompetencē atbilstoši LESD 267. pantam.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

57 Atbildētāji pamatlietā apstrīdēja lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību kopumā, pamatojoties uz to, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) neesot "tiesa" LESD 267. panta izpratnē, jo tā neveic tiesas spriešanas funkcijas un nav neatkarīga vai objektīva.

58 Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai izvērtētu, vai attiecīgajai iesniedzējinstitūcijai ir "tiesas" raksturiezīmes LESD 267. panta – jautājums, uz kuru attiecas vienīgi Savienības tiesības –, Tiesa ņem vērā virkni aspektu, kā, piemēram, vai iestāde ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai procedūra tajā notiek atbilstoši sacīkstes

principam, vai tā piemēro tiesību normas, kā arī vai tā ir neatkarīga (skat. spriedumus, 1966. gada 30. jūnijs, *Vaassen-Göbbels*, 61/65, EU:C:1966:39, 395. lpp.; 2020. gada 21. janvāris, *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 51. punkts, kā arī 2024. gada 7. maijs, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 35. punkts un tajā minētā judikatūra.

59 Lai valsts tiesām būtu tiesības vērsties Tiesā, tām ir arī jāizskata strīds un jālemj tiesvedībā, kuras beigās tiks pieņemts lēmums, kam piemīt tiesas nolēmuma raksturs (rīkojumi, 1986. gada 5. marts, *Greis Unterweger*, 318/85, EU:C:1986:106, 4. punkts, un 2018. gada 25. aprīlis, *Secretaria Regional de Saúde dos Açores*, C-102/17, EU:C:2018:294, 33. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedums, 2022. gada 3. maijs, *CityRail*, C-453/20, EU:C:2022:341, 42. punkts).

60 Šajā gadījumā atbildētājas pamatlietā apgalvo, pirmkārt, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) nepieder pie tiesu varas un ka tās locekļi galvenokārt veic saimnieciskās un finanšu darbības grāmatvedības revīzijas, nevis tiesas spriešanas funkcijas.

61 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet – tas, ka iestāde, kas iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, veic šādas grāmatvedības revīzijas funkcijas, neliedz to kvalificēt par tiesu LESD 267. panta izpratnē, ja lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā esošajā kontekstā tā pilda tiesas spriešanas funkcijas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 13. jūlijs, *Achilleion*, C-313/22, EU:C:2023:574, 36. punkts).

62 Lai noteiktu, vai valsts iestāde, kurai likumā ir uzticētas dažāda rakstura funkcijas, ir atzīstama par "tiesu" LESD 267. panta izpratnē, jāpārbauda to tiesas vai administratīvo funkciju konkrētais raksturs, ko tā īsteno attiecīgajā normatīvajā kontekstā, kurā tai ir jāvēršas Tiesā, lai noskaidrotu, vai šī iestāde izskata strīdu un vai tai ir jāspriež tādā procesā, kura iznākumā paredzēts pieņemt lēmumu, kam ir tiesas nolēmuma raksturs (spriedums, 2017. gada 16. februāris, *Margarit Panicello*, C-503/15, EU:C:2017:126, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un Spānijas valdības rakstveida apsvērumiem izriet, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) saskaņā ar *LOTCU* 15. pantu konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā pilda tiesas spriešanas funkcijas.

64 Otrkārt, atbildētāji pamatlietā apšauba *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) neatkarības un objektivitātes prasību ievērošanu.

65 Vispirms tie apgalvo, ka sistēma, saskaņā ar kuru Spānijas parlaments ieceļ revidentus, nesniedz pietiekamas neatkarības un objektivitātes garantijas. Vēl revidente, kas iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, esot tuva politiskajai partijai, kas iebilst pret *LOA*. Tā esot izrādījusi objektivitātes trūkumu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumā un strukturējot pamatlietas norises izklāstu, lai varētu sagaidīt *LOA* pieņemšanu un to apšaubīt šajā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā paralēli konstitucionālajai sūdzībai, ko šī politiskā partija iesniegusi *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa, Spānija). Šai revidentei turklāt neesot nekādas neatceļamības garantijas departamentā, kurā viņa ir norīkota, vai kā Strīdu izšķiršanas nodaļas loceklei. Visbeidzot, atbildētāji pamatlietā apgalvo, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) neatkarību apdraud tas, ka izmeklēšanas pārstāvji konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā tiek iecelti no valsts ierēdņu, kas norīkoti darbā provincē, kurā tika veiktas attiecīgās darbības, vai no *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) ierēdņu vidus.

66 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka prasība par tiesu neatkarību, kas ir nesaraujami saistīta ar tiesas spriešanas uzdevumu, ietilpst to tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu saturā, kurām ir kardināla nozīme kā garantijai visu to tiesību aizsardzībā, kādas tiesību subjektiem izriet no Savienības tiesībām, un dalībvalstu kopējo vērtību, kas izklāstītas LES 2. pantā, tostarp tiesiskuma vērtības, saglabāšanā (spriedums, 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 49. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

67 Šai neatkarības prasībai ir divi aspekti. Pirmais – ārējais – aspekts ietver prasību, lai attiecīgā struktūra funkcijas pildītu pilnīgi autonomi, nebūdama pakļauta nekādai hierarhiskai saiknei vai subordinācijai attiecībā pret kādu citu iestādi un nesaņemot jebkādas izcelsmes rīkojumus vai instrukcijas, tādējādi būdama aizsargāta pret ārēju iejaukšanos vai spiedienu, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās locekļu spriešanas neatkarību un ietekmēt viņu lēmumus (spriedums, 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

68 Šajā ziņā jāatgādina, ka attiecīgās instances locekļu neatceļamība ir ar tiesnešu neatkarību nedalāmi saistīta garantija, jo tās mērķis ir aizsargāt personas, kuru uzdevums ir spriest tiesu (spriedums, 2024. gada 7. maijs, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 42. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

69 Konkrētāk, atbilstoši neatceļamības principam, kura būtiskā nozīme ir jāuzsver, tiesnešiem citastarp ir jāvar palikt amatā līdz brīdim, kad viņi sasniedz obligāto pensionēšanās vecumu, vai līdz savu pilnvaru termiņa beigām, ja tās ir piešķirtas uz noteiktu laiku. No minētā principa, lai gan tam nav absolūta rakstura, izņēmumi var būt tikai ar nosacījumu, ka tas ir pamatots ar attaisnojošiem un absolūtiem iemesliem, ievērojot samērīguma principu. Tā parasti tiek pieņemts, ka tiesneši, ievērojot atbilstošas procedūras, var tikt atcelti, ja tie nevar turpināt pildīt savas funkcijas darbnespējas vai pienākumu būtiskas neizpildes dēļ (spriedums, 2024. gada 7. maijā, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

70 Tiesas locekļu neatceļamības garantijai tātad ir nepieciešams, lai gadījumi, kuros šīs iestādes locekļus var atcelt no amata, būtu noteikti īpašos tiesību aktos, skaidrās tiesību normās, kas sniedz garantijas, kuras pārsniedz nelikumīgas atcelšanas gadījumā piemērojamajos vispārīgajos administratīvo tiesību un darba tiesību noteikumos paredzētās garantijas (spriedums, 2024. gada 7. maijs, *NADA* u.c., C-115/22, EU:C:2024:384, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

71 Otrs – iekšēja rakstura – neatkarības prasības aspekts ir saistīts ar "neitralitātes" jēdzienu un attiecas uz to, ka tiek saglabāta vienāda distance pret strīda dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm saistībā ar strīda priekšmetu. Šis aspekts prasa ievērot objektivitāti un, izņemot stingru tiesību normu piemērošanu, ir jābūt absolūtai neieinteresētībai strīda atrisinājumā (spriedums, 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

72 Ņemot vērā atbildētāju pamatlietā izvirzītos argumentus, vispirms jāatgādina, ka tas vien, ka likumdošanas vara iejaucas tiesneša iecelšanas procesā, nevar nedz radīt šā tiesneša atkarību no likumdošanas varas, nedz šaubas par tiesneša objektivitāti, ja pēc iecelšanas attiecīgā persona nav pakļauta nekādam spiedienam un nesaņem norādījumus, pildot savus pienākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 9. jūlijs, *Land Hessen*, C-272/19, EU:C:2020:535, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

73 Attiecībā uz *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) Konstitūcijas 136. panta 3. punktā tostarp noteikts, ka šīs tiesas locekļiem ir tāda pati neatkarība un neatceļamība kā tiesnešiem. *LOTCU* 30. un 36. pantā ir precizētas neatkarības un neatceļamības garantijas, kas attiecas uz šiem locekļiem. Proti, pirmajā ir noteikts, ka minētās tiesu iestādes revidenti ir neatkarīgi un neatceļami, savukārt otrajā ir paredzēts, ka tās priekšsēdētāju un revidentus var atbrīvot no amata tikai pilnvaru termiņa beigšanās dēļ, Spānijas parlamenta pieņemtas demisijas dēļ, darbnespējas, nesavienojamības ar amatu vai būtisku pienākumu neizpildes dēļ.

74 Turklāt no *LFTCU* 24. panta izriet, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) locekļi pilda savus pienākumus saskaņā ar objektivitātes un cieņas principiem, kas ir raksturīgi viņu amatam, un pret viņiem nevar vērsties par viedokļiem, kas pausti, pildot savus pienākumus.

75 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir arī precizēts, ka revidente, kas iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, savu tiesas spriešanas funkciju pilda neatkarīgi un ir neatceļama tik ilgi, kamēr nav beidzies viņas deviņu gadu pilnvaru termiņš, un nav pakļauta nekādai hierarhiskai vai pakļautības trešām personām saiknei, un tādējādi ir pasargāta no jebkāda veida iejaukšanās vai ārēja spiediena.

76 Tātad jāuzskata, ka, ņemot vērā neatkarības un objektivitātes garantijas, kādas ir *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) locekļiem un kuras atgādinātas šā sprieduma 73.–75. punktā, likumdošanas varas iejaukšanās viņu iecelšanā, ko kritizē atbildētāji pamatlietā, nevar nedz radīt pēdējo minēto atkarību no likumdošanas varas, nedz arī šaubas par viņu objektivitāti (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 20. aprīlis, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 54.–56. punkts).

77 *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) tiesas statusu neliek apšaubīt arī atbildētāju pamatlietā paustās šaubas – it īpaši par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegušās revidentes objektivitāti.

78 Proti, apgalvojumi, ka revidente, kas iesniegusi šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, esot izrādījusi personīgus aizspriedumus pret *LOA*, citastarp tādēļ, ka tā, iespējams, ir tuvās attiecībās ar politisko partiju, kas iebilst pret šo likumu, ir neskaidri un turklāt nekādi nav pamatoti.

79 Visbeidzot, attiecībā uz apstākli, ka pārstāvji, kas veic izmeklēšanu konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesā, tiek iecelti no valsts ierēdņu, kas norīkoti darbā provincē, kurā tika veiktas attiecīgās darbības, vai no *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) ierēdņu vidus, jānorāda, ka šis apstāklis neliek apšaubīt tās neatkarību un tās locekļu autonomiju, ja šie izmeklēšanas pārstāvji nepiedalās pašā tiesas spriešanas darbībā, proti, apspriedēs. Taču šajā gadījumā tas tā nav.

80 Proti, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, pierādījumu savākšanas posms beidzas, kad izmeklēšanas pārstāvis veic provizorisku aprēķinu, kas ierakstīts protokolā, kurš nekādā ziņā nav saistošs *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) Strīdu izskatīšanas nodaļas departamentam, un tas attiecas gan uz apgalvotā kaitējuma apmēra noteikšanu, gan uz atbildīgo personu noteikšanu, līdz ar to konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesa iztiesāšanas posms var tikt uzsākts tikai pēc to lietas dalībnieku iesniegta pieteikuma, kuriem ir *locus standi* šajā ziņā.

81 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, šajā gadījumā jāuzskata, ka *Tribunal de Cuentas* (Revīzijas palāta) ir "tiesas" raksturs LESD 267. panta izpratnē. No tā izriet, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

Par pieņemamību

82 Prokuratūra, atbildētāji pamatlietā un Spānijas valdība apstrīd pirmā jautājuma pieņemamību, pamatojoties uz to, ka tam neesot nekādas saistības ar pamatlietas faktiem un priekšmetu, jo Katalonijas neatkarības kustības finansēšana nekādi neietekmējot Savienības budžeta ieņēmumus. Līdz ar to iesniedzējtiesas lūgtā Savienības tiesību interpretācija neesot nepieciešama šā strīda atrisināšanai.

83 Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 267. pantā paredzētajā procedūrā tikai valsts tiesai, kura izskata pamatlietu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā katras lietas īpatnības, jānovērtē gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu taisīt spriedumu, gan to jautājumu nozīmīgums, kurus tā uzdod Tiesai. Tātad, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums lemt. No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas nozīmīguma prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedumi, 2000. gada 13. jūlijs, *Idéal tourisme*, C-36/99, EU:C:2000:405, 20. punkts, un 2025. gada 2. decembris, *Stichting Right to Consumer Justice* un *Stichting App Stores Claims*, C-34/24, EU:C:2025:936, 39. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

84 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesā ir ierosināts konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas process, kurā tiek apgalvots – tas, ka atbildētāji pamatlietā uzņēmušies veikt noteiktus izdevumus, kas radušies saistībā ar Katalonijas neatkarības kustību, ir kaitējis *Generalitat* publiskajam īpašumam.

85 Šajā ziņā iesniedzējtiesa citastarp jautā, vai, pat nepastāvot precīzai finansiālai ietekmei uz Savienības budžetu, ir jākonstatē kaitējums Savienības finanšu interesēm LESD 325. panta 1. punkta izpratnē tādu prettiesisku publiskā īpašuma pārvaldības darbību gadījumā, kuras ir apdraudējušas vai potenciāli radījušas kaitējumu Savienības budžetam, ciktāl Katalonijas neatkarības gadījumā tās būtu varējušas ietekmēt Savienības budžeta ieņēmumus, kas daļēji tiek finansēti no dalībvalstu iemaksām.

86 Vien jākonstatē, ka vērtējums par to, kas ir Savienības finanšu interešu apdraudējums, attiecas uz uzdotā jautājuma būtību, nevis uz tā pieņemamību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 18. janvāris, *Lietuvos notarų rūmai* u.c., C-128/21, EU:C:2024:49, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

87 Tātad pirmais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

88 Pirmais jautājums attiecas ne tikai uz LESD 325. panta 1. punkta interpretāciju, bet arī uz LES 4. panta 3. punkta un Regulas Nr. 2988/95 interpretāciju. Tomēr jānorāda, pirmkārt, ka LESD 325. pants ir LES 4. panta 3. punktā nostiprinātā vispārējā lojālas sadarbības principa īpaša izpausme (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 8. marts, Komisija/Apvienotā Karaliste (Ar pārāk zemu novērtējumu saistītas krāpšanas apkarošana), C-213/19, EU:C:2022:167, 261. punkts).

89 Otrkārt, šķiet, ka Regula Nr. 2988/95 šajā gadījumā nav piemērojama, jo saskaņā ar tās 1. panta 2. punktu šajā regulā paredzētie pasākumi un sodi attiecas tikai uz pārkāpumiem, ko rada "saimnieciskās darbības subjekta" darbība vai nolaidība. Taču lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nevienas norādes par to, ka atbildētāji pamatlietā kā *Generalitat* pārvaldes struktūru locekļi būtu rīkojušies kā saimnieciskās darbības subjekti saistībā ar darbībām, uz kurām attiecas konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas process.

90 No tā izriet, ka šajā gadījumā ir jāinterpretē tikai LESD 325. panta 1. punkts.

91 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 325. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurš paredz amnestiju par darbībām, kas rada atbildību publisko līdzekļu pārvaldības jomā, kas veiktas saistībā ar politiskām aktivitātēm, kuru mērķis ir panākt kādas dalībvalsts teritorijas daļas neatkarību, un kas attiecas uz līdzekļiem, kuri nav finansēti no Savienības budžeta un tam nav paredzēti, pamatojoties uz to, ka neatkarība varētu izraisīt Savienības pašu resursu samazinājumu atbilstoši šīs dalībvalsts iemaksai, kuras pamatā ir nacionālais kopienākums (turpmāk – NKI).

92 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka, lai gan *LOA* 2. panta e) punktā no tā piemērošanas jomas ir skaidri izslēgtas "darbības, kas kvalificētas par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuri apdraud Eiropas Savienības finanšu intereses", izslēgšanu attiecinot tikai uz krimināltiesiska rakstura darbībām, valsts likumdevējs ir netieši uzskatījis, ka uz darbībām, kas nav uzskatāmas par nodarījumiem, kuri rada atbildību publisko līdzekļu pārvaldības jomā un ir reglamentēti šā likuma 1. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā, lasot tos kopsakarā ar šā paša panta 2.–4. punktu, var attiekties amnestija, kas vienlaikus var apdraudēt šīs finanšu intereses.

93 Tātad šajā gadījumā esot jāizvērtē, vai *LOA* paredzētā atbrīvošana no atbildības var apdraudēt Savienības finanšu intereses.

94 Jānorāda, ka LESD 325. panta 1. punktā dalībvalstīm ir uzlikts pienākums ar efektīviem un atturošiem pasākumiem apkarot krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 181. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

95 Savukārt jēdziens Savienības "finanšu intereses" LESD 325. panta 1. punkta izpratnē ietver ne tikai Savienības budžetā esošos ieņēmumus, bet arī šā budžeta segtās izmaksas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 183. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

96 Šajā ziņā Tiesa jau ir norādījusi, ka pat pārkāpumi, kuriem nav konkrētas finansiālas ietekmes, var būtiski apdraudēt Savienības finanšu intereses, jo LESD 325. panta 1. punkts var attiekties ne tikai uz darbībām, kuras faktiski rada zaudējumus Savienības budžetam, bet arī uz mēģinājumu veikt

šādas darbības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 187. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Tādējādi šī tiesību norma attiecas uz aktiem, kuru ietekme uz Savienības budžetu nevar tikt izslēgta, jo šie akti attiecas uz līdzekļiem no šā budžeta vai tam paredzētajiem līdzekļiem.

97 Savukārt iespējamā ietekme uz Savienības budžetu nevar izrietēt no valsts budžetam nodarītā kaitējuma tikai tādēļ, ka tas varētu ietekmēt attiecīgās dalībvalsts iemaksu Savienības budžetā (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2024. gada 9. janvāris, *Unitatea Administrativ Teritorială Județul Brașov*, C-131/23, EU:C:2024:42, 50. punkts).

98 It īpaši – Savienības finanšu interešu skaršana nevar tikt konstatēta tikai NKI samazinājuma dēļ, kas varētu izrietēt no valsts teritorijas daļas atdalīšanās.

99 Pat pieņemot, ka dalībvalsts NKI samazinājums tās teritorijas daļas atdalīšanās dēļ varētu izraisīt valsts iemaksas Savienības budžetā samazināšanos, tās būtu neizbēgamas sekas tam, ka uz attiecīgo teritoriju vairs neattiecas Līgumi un tā vairs nesniedz finansiālu ieguldījumu to īstenošanā, un arī nesaņem tajos paredzētos atbalsta pasākumus. Līdz ar to šādu samazinājumu pašu par sevi nevar uzskatīt par tādu, kas apdraud Savienības finanšu intereses LESD 325. panta 1. punkta izpratnē.

100 Ņemot vērā izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka LESD 325. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurš paredz amnestiju par darbībām, kas rada atbildību publisko līdzekļu pārvaldības jomā un kas veiktas saistībā ar politiskām aktivitātēm, kuru mērķis ir panākt kādas dalībvalsts teritorijas daļas neatkarību, un kas attiecas uz līdzekļiem, kuri nav finansēti no Savienības budžeta un tam nav paredzēti, pamatojoties uz to, ka neatkarība varētu izraisīt Savienības pašu resursu samazinājumu atbilstoši šīs dalībvalsts iemaksai, kuras pamatā ir NKI.

Par otro un septīto jautājumu

Par pieņemamību

101 Kā jau būtībā atgādināts šā sprieduma 83. punktā, jau no paša LESD 267. panta formulējuma izriet, ka lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam ir jābūt "vajadzīgam", lai iesniedzējtiesa varētu "sniegt spriedumu" lietā, kuru tā izskata (spriedumi, 2025. gada 6. marts, D. K. (Tiesneša atsaukšana), C-647/21 un C-648/21, EU:C:2025:143, 48. punkts, kā arī 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 40. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

102 Tātad starp pamatlietu un Savienības tiesību normām, kuru interpretācija tiek lūgta, ir jāpastāv tādai saiknei, ka šī interpretācija iesniedzējtiesai ir objektīvi vajadzīga, lai pieņemtu nolēmumu (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 48. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

103 Šajā gadījumā, kā norādīts šā sprieduma 55. punktā, lemjot par atbrīvošanu no atbildības publisko līdzekļu pārvaldības jomā saskaņā ar *LOA*, iesniedzējtiesai šajā likumā noteiktajā procesuālajā kontekstā ir jāpauž nostāja par LESD 325. panta interpretāciju, un tas nozīmē, ka šim procesuālajam regulējumam ir jāatbilst LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai.

104 Šī tiesa norāda, ka kaitējumu Savienības budžetam, iespējams, varētu konstatēt ar papildu pierādījumu savākšanas pasākumiem, kurus otrajā un septītajā jautājumā minētie *LOA* noteikumi tai tomēr liedzot veikt.

105 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka prejudiciālie jautājumi, kuru mērķis ir ļaut iesniedzējtiesai *in limine litis* atrisināt tādas procesuāla rakstura grūtības kā tās, kas, iespējams, rada šķērsli pamatlietas turpmākai izskatīšanai, ir pieņemami saskaņā ar LESD 267. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2025. gada 6. marts, D. K. (Tiesneša atsaukšana), C-647/21 un C-648/21, EU:C:2025:143, 53. punkts, un 2025. gada 1. augusts, *Daka* u.c., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 un C-493/23, EU:C:2025:592, 61. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

106 Vienīgi iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus tajā izskatāmās lietas apstākļus, jāizvērtē paredzēto pierādījumu savākšanas pasākumu nepieciešamība. LESD 267. pantā paredzētajā procedūrā, kas ir balstīta uz skaidru funkciju sadalījumu starp valstu tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt pamatlietas faktus, kā arī interpretēt un piemērot valsts tiesības (spriedumi, 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 134. punkts, kā arī 2023. gada 31. janvāris, *Puig Gordi* u.c., C-158/21, EU:C:2023:57, 61. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

107 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa attiecībā uz otro jautājumu norāda, ka *LOA* paredzētais maksimālais divu mēnešu termiņš amnestijas piemērošanai attiecīgajām darbībām liegtu tai veikt nepieciešamos izmeklēšanas pasākumus, lai konstatētu Savienības finanšu interešu aizskārumu LESD 325. panta izpratnē. Tādējādi šajā ziņā uzdotais jautājums par LES 19. panta 1. punkta otrās daļas interpretāciju attiecas konkrēti uz to, kā iesniedzējtiesa īsteno savu tiesas spriešanas kompetenci (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 14. novembris, S. (Iztiesāšanas sastāva izmaiņas), C-197/23, EU:C:2024:956, 42. punkts).

108 Attiecībā uz septīto jautājumu iesniedzējtiesa precizē, ka *LOA* 13. panta 3. punktā nav paredzēts uzklausīt lietas dalībniekus, kas cēluši *actio popularis*, pirms tiek pieņemts lēmums par atbrīvošanu no atbildības saskaņā ar šo tiesību normu, un tai ir uzlikts pienākums pieņemt šo lēmumu bez iespējas izvērtēt attaisnojošos līdzekļus un pierādījumus, lai noteiktu, vai atbildētāji pamatlietā ir izdarījuši darbības, par kurām ir iestājusies to atbildība publisko līdzekļu pārvaldības jomā.

109 Tā kā šie jautājumi par to, vai ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu ir saderīgi *LOA* noteiktie ierobežojumi konstatēto nepamatoto izmaksu atgūšanas procesa *inter partes* raksturam, rodas brīdī, kad iesniedzējtiesa apņemas izpildīt pienākumu izslēgt jebkādu Savienības finanšu interešu aizskārumu saskaņā ar LESD 325. pantu pirms pamatlietas pabeigšanas, tie atbilst iesniedzējtiesas objektīvai vajadzībai pieņemt nolēmumu šajā lietā.

110 Šādos apstākļos šie jautājumi par LES 19. panta 1. punkta otrās daļas interpretāciju šķiet nepieciešami, lai iesniedzējtiesa varētu lemt par pamatlietu.

111 No tā izriet, ka otrais un septītais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

112 Ar šiem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai ir pretrunā tādas amnestijas likuma procesuālās tiesību normas, ar kurām valsts tiesām ir noteikts pienākums divu mēnešu laikā pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības, kas saistīts ar iespējamu LESD 325. panta piemērošanu, neizvērtējot attaisnojošos pamatus un pierādījumus un neuzklausot visus lietas dalībniekus.

113 Saskaņā ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu ikvienai dalībvalstij jānodrošina, lai instances, kurām kā "tiesai" Savienības tiesību izpratnē jālemj par jautājumiem, kas saistīti ar Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju un kas tādējādi ietilpst tās tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, atbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām (spriedums, 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Tā kā, pirmkārt, minētā 19. panta 1. punkta otrā daļa ir izteikta skaidri un precīzi, un otrkārt, tajā nav neparedzētu nosacījumu, tai ir tieša iedarbība (spriedumi, 2021. gada 18. maijs, *Asociaţia "Forumul Judecătorilor din România"* u.c., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 250. punkts; 2022. gada 22. februāris, RS (Konstitucionālās tiesas spriedumu iedarbība), C-430/21, EU:C:2022:99, 58. punkts, kā arī 2025. gada 1. augusts, *Royal Football Club Seraing*, C-600/23, EU:C:2025:617, 119. punkts).

114 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka *LOA* 10. panta otrā daļa un 13. panta 3. punkts nav saderīgi ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu, jo šīs tiesību normas tai liedz īstenot savu tiesas spriešanas kompetenci, lai, pirmkārt, veicot papildu izmeklēšanas pasākumus, izslēgtu, ka līdzekļi, kurus ir ietekmējuši konstatētie pārkāpumi, vismaz netieši tiek iegūti no Savienības budžeta vai ir tam paredzēti, otrkārt, lai varētu izvērtēt attaisnojošos pamatus un pierādījumus un, treškārt, lai pirms lietas pabeigšanas uzklausītu visus lietas dalībniekus.

115 Šajā ziņā jānorāda, ka atšķirībā no Hartas 47. panta, kurš tā piemērošanas jomā var tikt pārkāpts, jebkādā veidā apdraudot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un lietas taisnīgu izskatīšanu, LES 19. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpuma konstatēšana nozīmē, ka pastāv tāda apjoma problēmas, ka tām ir sistēmisks raksturs, kas var traucēt valsts tiesu sistēmas pienācīgu darbību, apdraudot attiecīgās dalībvalsts spēju nodrošināt attiecīgajām personām pietiekamus tiesību aizsardzības līdzekļus jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

116 Izvērtējot, vai problēmas, kurām ir šāds sistēmisks raksturs, var izrietēt no pamatlietā aplūkotajām *LOA* procesuālajām tiesību normām, jāņem vērā valsts amnestijas likuma būtība un dalībvalstu kompetence pieņemt un piemērot šādu likumu.

117 Ņemot vērā šo kompetenci, kas atgādināta šā sprieduma 46. punktā, dalībvalstis principā var noteikt nosacījumus, it īpaši procesuālos nosacījumus, lai īstenotu vispārējās interesēs pieņemtu amnestiju.

118 Šie nosacījumi pēc to būtības ir atkāpe no vispārējo tiesību normām, jo amnestijas mērķis parasti ir kavēt vai apturēt tiesvedību un, ja jau ir piespriests sods, izbeigt tā izpildi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, X (Eiropas apcietināšanas orderis – *Ne bis in idem*), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 93. punkts).

119 Šajā kontekstā valsts tiesu pienākums pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības, neizvērtējot attaisnojošos pamatus un pierādījumus, izriet no amnestijas principa kā tāda. Ja ir konstatēts, ka attiecīgā rīcība ietilpst amnestijas piemērošanas jomā, tiesai, kurā celta prasība, ir jāizbeidz lieta ar lēmumu par atbrīvošanu no atbildības, iepriekš neizvērtējot šos pamatus un pierādījumus. Tas pats attiecas uz pienākumu bez sankcijām izbeigt lietu ne ilgāk kā divu mēnešu laikā.

120 Kā ģenerāladvokāts būtībā norādījis secinājumu 129. punktā, valsts likumdevējs ir tiesīgs likt valsts tiesām izbeigt tajās notiekošās tiesvedības saskaņā ar amnestijas likumā paredzētajiem nosacījumiem.

121 Lai noteiktu konkrētu kārtību, kādā jāīsteno amnestijas likums, ir jāizdara politiska izvēle, kas ietilpst dalībvalstu atbildības jomā, jo tas nozīmē attiecīgo atšķirīgo interešu izsvēršanu, pamatojoties uz vairākiem vērtējumiem.

122 Šajā gadījumā 2025. gada 26. jūnija spriedumā 137/2025 (2025. gada 31. jūlija *BOE* Nr. 183, 103781. lpp. (ES:TC:2025:137)) *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa) būtībā konstatēja, ka saskaņā ar *LOA* pieņemtās amnestijas mērķis ir samazināt institucionālo un politisko spriedzi, ko rada Katalonijas neatkarības iegūšanas mēģinājumi, un atvieglot izlīguma scenāriju.

123 Ņemot vērā gan tāda amnestijas likuma kā *LOA* būtību, kuram piemīt šā sprieduma 118. un 119. punktā izklāstītās iezīmes, gan tā mērķi un tvērumu, kas attiecas tikai uz politiskā konflikta atrisināšanu saistībā ar Katalonijas neatkarības procesu, ir izslēgts, ka attiecīgi *LOA* 10. panta otrajā daļā un 13. panta 3. punktā paredzētie procesuālie noteikumi varētu radīt problēmas, kuru apjoms būtu tāds, ka tām būtu sistēmisks raksturs.

124 Tādējādi šīs tiesību normas katrā ziņā nevar traucēt valsts tiesu sistēmas pienācīgu darbību, apdraudot attiecīgās dalībvalsts spēju nodrošināt attiecīgajām personām pietiekamus tiesību aizsardzības līdzekļus jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

125 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro un septīto jautājumu jāatbild, ka LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai nav pretrunā tādas valsts amnestijas likuma procesuālās tiesību normas, ar kurām tikai šā likuma konkrēti noteiktajā tvērumā valsts tiesām ir noteikts pienākums ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības, kas saistīts ar iespējamu LESD 325. panta piemērošanu, neizvērtējot attaisnojošos pamatus un pierādījumus un neuzklausot visus lietas dalībniekus, jo šādas tiesību normas nevar radīt problēmas, kuru apjoms būtu tāds, ka tām būtu sistēmisks raksturs, kas varētu apdraudēt valsts tiesu sistēmas pienācīgu darbību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

Par sesto un astoto jautājumu

Par pieņemamību

126 Rakstveida apsvērumos Spānijas valdība atsaucas, pirmkārt, uz sestā jautājuma nepieņemamību, kuram neesot saistības ar Savienības tiesībām, un, otrkārt, uz astotā jautājuma nepieņemamību, kurš esot hipotētisks.

127 Šajā ziņā šī tiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesībām ir pretrunā valsts tiesībās paredzētais pienākums divu mēnešu laikā pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības publisko līdzekļu pārvaldības jomā un atcelt noteiktos aizsardzības pasākumus, lai gan Tiesa, kurā ir iesniegts šāds

lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, nolēmumu vēl nav pieņēmusi. Tā kā šā jautājuma mērķis šajā gadījumā ir nodrošināt minētās tiesas iesniegtā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu efektivitāti, tā pārbaude Tiesā atbilst iesniedzējtiesas objektīvai vajadzībai pieņemt nolēmumu.

128 Turklāt – pretēji tam, ko apgalvo Spānijas valdība, – apstāklis, ka iesniedzējtiesa ir varējusi iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un apturēt tiesvedību pēc būtības, nevar padarīt astoto jautājumu hipotētisku. Proti, šis jautājums attiecas nevis uz iespējamiem šķēršļiem lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanai, bet gan būtībā uz to, vai *LOA* noteikumi apdraud lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu tiesvedības lietderīgo iedarbību, tiklīdz tā ir uzsākta.

129 No tā izriet, ka sestais un astotais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

130 Ar sesto un astoto jautājumu, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 267. pants un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādas valsts likuma par amnestiju normas, ar kurām valsts tiesām ir noteikts pienākums ilgākais divu mēnešu laikā pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības publisko līdzekļu pārvaldības jomā un atcelt aizsardzības pasākumus, pat ja Tiesa, kurā ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, vēl nav pieņēmusi nolēmumu.

131 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pants ievieš tiesnešu dialogu starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, kura mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību viendabīgu interpretāciju, tādējādi ļaujot nodrošināt to saskanību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – ar Līgumiem izveidoto tiesību īpašo raksturu (spriedums, 2025. gada 18. decembris, Komisija/Polija (Tiesas judikatūras *ultra vires* pārbaude – Savienības tiesību pārākums), C-448/23, EU:C:2025:975, 111. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi šādā tiesvedībā taisīts spriedums ir saistošs valsts tiesai attiecībā uz Savienības tiesību interpretāciju, lai atrisinātu lietu, kuru tā izskata (spriedumi, 2022. gada 22. februāris, RS (Konstitucionālās tiesas spriedumu iedarbība), C-430/21, EU:C:2022:99, 73. un 74. punkts; 2024. gada 6. jūnijs, AVVA u.c. (Tiesvedība videokonferences režīmā bez Eiropas izmeklēšanas rīkojuma), C-255/23 un C-285/23, EU:C:2024:462, 36. punkts, kā arī 2026. gada 12. februāris, *Petlichev*, C-56/25, EU:C:2026:87, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

132 Turklāt Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā ir paredzēts, ka lietās, uz kurām attiecas prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, valsts tiesas nolēmums, ar kuru tā vēršas Tiesā, aptur tiesvedību valsts līmenī.

133 No Tiesas judikatūras izriet, ka LESD 267. pantam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kura sekas ir tādas, ka valsts tiesai ir jālemj bez iespējas iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vai sagaidīt tās atbildi (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2019. gada 12. februāris, RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 48. punkts).

134 Valsts likumā par amnestiju paredzētais pienākums ilgākais divu mēnešu laikā pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības bez iespējas to apturēt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas gadījumā arī liegtu iesniedzējtiesai iespēju sagaidīt Tiesas atbildi uz šādu lūgumu, tādējādi atņemot šai procedūrai lietderīgo iedarbību.

135 Attiecībā uz iepriekš *LOA* 8. panta 3. punktā paredzēto aizsardzības pasākumu obligātu atcelšanu, iesniedzējtiesa uzskata, ka no šā likuma attiecīgās tiesību normas un preambulas lasījuma izriet, ka aizsardzības pasākumi jāatceļ pat gadījumā, ja valsts tiesvedība tiktu apturēta lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas dēļ.

136 Protams, Spānijas valdība rakstveida apsvērumos ir norādījusi, ka pagaidu pasākumu tūlītēja atcelšana, piemērojot *LOA* 8. panta 3. punktu, ir jāveic tikai tad, ja tiesa uzskata, ka uz attiecīgo nodarījumu attiecas šis likums, un tādējādi tās būtu amnestijas automātiskas iedarbības sekas.

137 Tomēr tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā valsts tiesai ir šaubas par valsts likuma par amnestiju saderību ar Savienības tiesībām, konstatējums par šā likuma piemērojamību nenozīmē, ka šai tiesai var būt pienākums piešķirt amnestiju, nesagaidot Tiesas atbildi uz tai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem. Tā kā, gaidot Tiesas atbildi uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tiesvedība tiek apturēta saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu, pienākums atcelt pagaidu pasākumus šajā tiesvedības stadijā pārkāptu no LESD 267. panta izrietošos pienākumus.

138 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību pilnīga iedarbība prasa, lai tiesa, kas izskata ar šīm tiesībām saistītu strīdu, varētu noteikt aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu pieņemamā tiesas nolēmuma pilnīgu iedarbību. Proti, ja valsts tiesa, kas aptur tiesvedību līdz brīdim, kad Tiesa būs atbildējusi uz tās prejudiciālo jautājumu, nevarētu noteikt pagaidu pasākumus līdz tās nolēmuma pasludināšanai, kas pieņemts pēc Tiesas atbildes saņemšanas, ar LESD 267. pantu ieviestās sistēmas lietderīgā iedarbība tiktu mazināta (spriedums, 2021. gada 6. oktobris, W.Ż. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana), C-487/19, EU:C:2021:798, 142. punkts un tajā minētā judikatūra).

139 No tā izriet, ka tad, ja valsts tiesa uzskata par nepieciešamu, tai jābūt iespējai pieņemt vai – attiecīgā gadījumā – saglabāt aizsardzības pasākumus līdz brīdim, kad tā pieņem lēmumu pēc Tiesas atbildes uz tās lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

140 Spānijas valdība rakstveida apsvērumos apgalvoja, ka *LOA* 8. panta 3. punkts, 10. pants un 13. panta 3. punkts būtu jāinterpretē atbilstoši LESD 267. pantam tādējādi, ka tad, ja iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tiesvedību var apturēt un aizsardzības pasākumus var saglabāt tik ilgi, kamēr ilgst apturēšana un ir nepieciešami šie pasākumi, lai nodrošinātu Tiesas sniegtās atbildes lietderīgo iedarbību.

141 Gadījumā, ja šāda interpretācija būtu izslēgta, jāatgādina, ka valsts tiesību norma, kas liedz īstenot LESD 267. pantā paredzēto procedūru, ir jāatstāj bez piemērošanas, attiecīgajai tiesai nelūdzot vai negaidot šīs valsts tiesību normas iepriekšēju atcelšanu likumdošanas ceļā vai kādā citā konstitucionālā procesā (spriedums, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), C-824/18, EU:C:2021:153, 141. punkts un tajā minētā judikatūra).

142 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz sesto un astoto jautājumu jāatbild, ka LESD 267. pants un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts amnestijas likuma tiesību normas, ciktāl tajās valsts tiesām noteikts pienākums pieņemt nolēmumu par atbrīvošanu no atbildības valsts līdzekļu pārvaldības jomā un atcelt iepriekšējā tiesvedības stadijā noteiktos aizsardzības pasākumus ne vēlāk kā divu mēnešu laikā, pat ja Tiesa, kurai iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, vēl nav pieņēmusi nolēmumu.

Par trešo līdz piekto jautājumu

143 Ar trešo un ceturto jautājumu iesniedzējtiesa vēlas saņemt LESD 325. panta un Regulas Nr. 2988/95 interpretāciju, lasot kopsakarā, pirmkārt, ar Hartas 47. pantu un ECPAK 6. pantu un, otrkārt, ar tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem. Tomēr no atbildes uz pirmo, otro un septīto jautājumu izriet, ka iesniedzējtiesai pamatlietā aplūkotajai situācijai nebūs jāpiemēro ne minētais 325. pants, ne šī regula, līdz ar to atbilde uz trešo un ceturto jautājumu nav nepieciešama, lai iesniedzējtiesa varētu pieņemt nolēmumu, un šie jautājumi tātad ir nepieņemami.

144 Savukārt attiecībā uz Hartas 20. un 21. pantu, uz kuriem attiecas piektais jautājums, jāatgādina, ka saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam Tiesa var interpretēt Savienības tiesības tikai tai piešķirtās kompetences robežās (spriedums, 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 30. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

145 Hartas piemērošanas joma, ciktāl runa ir par dalībvalstu rīcību, ir noteikta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru uz dalībvalstīm Hartas noteikumi attiecas tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus, un tādējādi šī norma apstiprina pastāvīgās judikatūras atziņu, ka Eiropas Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras reglamentētas Savienības tiesībās, taču ne ārpus šādām situācijām (spriedums, 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest* u.c., C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 31. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

146 Šajā gadījumā, kā izriet no atbildes uz pirmo jautājumu, pamatlieta neattiecas uz Savienības tiesību normas īstenošanu, līdz ar to Tiesas kompetencē nav lemt par iesniedzējtiesas lūgto Hartas 20. un 21. panta interpretāciju.

147 Šādos apstākļos uz trešo līdz piekto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

148 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) LESD 325. panta 1. punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurš paredz amnestiju par darbībām, kas rada atbildību publisko līdzekļu pārvaldības jomā un kas veiktas saistībā ar politiskām aktivitātēm, kuru mērķis ir panākt kādas dalībvalsts teritorijas daļas neatkarību, un kas attiecas uz līdzekļiem, kuri nav finansēti no Savienības budžeta un tam nav paredzēti, pamatojoties uz to, ka neatkarība varētu izraisīt Savienības pašu resursu samazinājumu atbilstoši šīs dalībvalsts iemaksai, kuras pamatā ir nacionālais kopienākums.

2) LES 19. panta 1. punkta otrā daļa

jāinterpretē tādējādi, ka

tai nav pretrunā tādas valsts amnestijas likuma procesuālās tiesību normas, ar kurām tikai šā likuma konkrēti noteiktajā tvērumā valsts tiesām ir noteikts pienākums ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no atbildības, kas saistīts ar iespējamu LESD 325. panta piemērošanu, neizvērtējot attaisnojošos pamatus un pierādījumus un neuzklausot visus lietas dalībniekus, jo šādas tiesību normas nevar radīt problēmas, kuru apjoms būtu tāds, ka tām būtu sistēmisks raksturs, kas varētu apdraudēt valsts tiesu sistēmas pienācīgu darbību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

3) LESD 267. pants un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmā daļa

jāinterpretē tādējādi, ka

tie nepieļauj valsts amnestijas likuma tiesību normas, ciktāl tajās valsts tiesām noteikts pienākums pieņemt nolēmumu par atbrīvošanu no atbildības valsts līdzekļu pārvaldības jomā un atcelt iepriekšējā tiesvedības stadijā noteiktos aizsardzības pasākumus ne vēlāk kā divu mēnešu laikā, pat ja Tiesa, kurai iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, vēl nav pieņēmusi nolēmumu.

[Paraksti]